

Κεφάλαιο IV

§§ 1 - 17

Παραδείγματα ερμηνευτικών ερωτήσεων

A. Ερωτήσεις ανοικτού τύπου ή ελεύθερης ανάπτυξης

1. Ποια τακτική διακυβέρνησης ακολούθησαν οι Τριάκοντα μετά τη θανάτωση του Θηραμένη και ποιες συνέπειες είχε για τους συμπολίτες τους;
2. Να χαρακτηρίσετε το ήθος της εξουσίας των Τριάκοντα και να γράψετε ποια είναι η πιο σημαντική, κατά τη γνώμη σας, διαφορά από το ήθος των δημοκρατικά εκλεγμένων ηγετών της πόλης. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
3. Το τυραννικό καθεστώς των Τριάκοντα σύντομα προκάλεσε με την πρακτική του την οργανωμένη αντίσταση των δημοκρατικών με αρχηγό το Θρασύβουλο. Να γράψετε με ποιο σχέδιο κινήθηκαν οι επαναστάτες και ποιος ήταν ο πρώτος αντικειμενικός τους σκοπός (§§ 1-7)
4. Να αναπτύξετε τη σημασία που είχε για τους επαναστάτες η επιτυχία τους κατά της φρουράς των ολιγαρχικών στα σύνορα της Αθήνας.
5. Με ποιες ενέργειες αντέδρασαν οι Τριάκοντα στην επιτυχία του Θρασύβουλου; Ποια συναισθήματα τους οδήγησαν στις ενέργειες αυτές;
6. «Μια και θα 'χετε λοιπόν μερίδιο στις τιμές, πρέπει να 'χετε μερίδιο και στους κινδύνους»: Σε ποιους απευθύνονται μ' αυτά τους τα λόγια οι Τριάκοντα και ποιο σκοπό επιδιώκουν; Με αφορμή αυτή τους την ενέργεια να αξιολογήσετε τα κίνητρά τους και να διατυπώσετε τα συμπεράσματά σας για το ήθος και το χαρακτήρα τους.
7. Να κατατάξετε τις ενέργειες των Τριάκοντα (§§ 1-10) σύμφωνα με τη σειρά που κλιμακώνονται ανάλογα με τη σκληρότητα και την

κυνικότητά τους. Να επισημάνετε εκείνα τα σημεία στην αφήγηση του Ξενοφώντα που προαναγγέλλουν το τέλος των τυράννων.

8. Πιστεύετε ότι όλοι οι ολιγαρχικοί που ήταν γραμμένοι στο γνωστό κατάλογο συμφωνούσαν με τις ενέργειες των Τριάκοντα; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας και να αναφέρετε στοιχεία του κειμένου που την τεκμηριώνουν.
9. Με ποια επιχειρήματα προσπαθεί να εμπυχώσει τους άνδρες του ο Θρασύβουλος και να τους πείσει για τη νίκη;
10. Ποια συναισθήματα προκαλεί στους δημοκρατικούς η αναφορά του Θρασυβούλου στις πράξεις των Τριάκοντα και ποια επίδραση έχει η αναφορά αυτή στην ετοιμότητά τους για τη μάχη;
11. Ποια πλεονεκτήματα βλέπει ο Θρασύβουλος να έχει η παράταξή του έναντι των ολιγαρχικών
  - α) ως προς τη συμπαράσταση των θεών και
  - β) ως προς τις θέσεις απ' όπου θα εφορμήσουν στην επικείμενη μάχη;
12. Αφού αναφέρετε για ποιο σκοπό πολεμούν οι δημοκρατικοί σύμφωνα με το Θρασύβουλο (§17) και για ποιον οι ολιγαρχικοί, να γράψετε ποιον από τους δύο αντιπάλους δικαιώνει ηθικά ο συγγραφέας με τον τρόπο που αφηγείται τα γεγονότα. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με στοιχεία από το κείμενο.

B. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

1. Να αναφέρετε ποιοι ήταν οι λόγοι της αποτυχίας των ολιγαρχικών να καταλάβουν το φρούριο της Φυλής, όπου είχε καταφύγει ο Θρασύβουλος.
2. Να γράψετε σύντομα ποιες θέσεις κατέλαβαν δημοκρατικοί και ολιγαρχικοί στον Πειραιά για την τελική τους σύγκρουση και να αναφέρετε τη δύναμη του καθενός.
3. Να γράψετε από ποια μέρη αποτελείται ο λόγος του Θρασυβούλου και να αναφέρετε επιγραμματικά το περιεχόμενο καθενός.

IV, §§ 18 - 19

1. Παραδείγματα ερμηνευτικών ερωτήσεων

A. Ερωτήσεις ανοικτού τύπου ή ελεύθερης ανάπτυξης

1. α) *Ταῦτα δ' εἰπών*. Με ποιους τρόπους είχε παρακινήσει ο Θρασύβουλος τους στρατιώτες σε μάχη (§§ 12-17);
β) Γιατί δεν έδωσε αμέσως το πρόσταγμα της μάχης, αλλά *ἡσυχίαν εἶχε*;
2. Σε ποια χρονική στιγμή, σύμφωνα με το μάντη, θα έπρεπε να επιτεθούν οι δημοκρατικοί ενάντια στους εχθρούς και γιατί;
3. α) Πώς χαρακτηρίζετε το μάντη από τα λόγια και τα έργα του;
β) Γιατί, κατά τη γνώμη σας, επελέγη η *διάβασις* του Κηφισού ως τάφος του;
4. Γνωρίζετε από την ιστορία άλλα παραδείγματα ατόμων που έδειξαν παρόμοια αυταπάραξη με αυτήν του ανώνυμου μάντη;
5. Πώς συμπεριφέρθηκαν οι δημοκρατικοί στους νεκρούς συμπολίτες τους; Τι δείχνει η στάση τους αυτή;
6. Τι σήμαινε η *σκύλευσις* των νεκρών για τους αρχαίους Έλληνες; Ποια παραδείγματα από τον Όμηρο ανακαλεί στη μνήμη σας η αναφορά στο θέμα αυτό;
7. Τι εννοεί ο Ξενοφών με τη φράση *τούς νεκρούς ὑποσπόνδους ἀπεδίδοσαν*;
8. Ποια από τα γεγονότα που αφηγείται ο Ξενοφών στις §§ 18-19 εκτιμάτε ότι έχουν μικρότερη σημασία για τη σύγκρουση των Τριάκοντα με τους δημοκρατικούς στον Πειραιά; Για ποιο λόγο νομίζετε ότι τα παραθέτει ο ιστορικός στη συγκεκριμένη περίπτωση;

B. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

1. Ποια ήταν η στάση του μάντη κατά την ώρα της μάχης;
2. Ποια φράση του κειμένου περιγράφει την έκβαση της μάχης;
3. Σε ποια σημεία των §§ 18-19 είναι εμφανής η πίστη του Ξενοφώντα στη θεία παρέμβαση;

4. Ποιοι ολιγαρχικοί έχασαν τη ζωή τους στη μάχη αυτή; Ποιες απώλειες είχαν οι δημοκρατικοί;
5. Από ποια σημεία του κειμένου φαίνεται ότι ο ιστορικός γνωρίζει τα στρατιωτικά πράγματα;

Γ. Συνδυασμός ερώτησης σύντομης απάντησης και ελεύθερης ανάπτυξης

1. α) Ποιες συμβουλές έδωσε ο μάντης στους δημοκρατικούς;
β) Να γράψετε αν οι συμβουλές του ήταν εύστοχες και να κρίνετε αν οι χρησμοί του επαληθεύτηκαν.

2. Γραμματικές ασκήσεις

1. Οι παρακάτω φράσεις να μεταφερθούν στον αντίθετο αριθμό:
  - *ὁ μάντις παρήγγελλεν αὐτοῖς:*.....
  - *ἐπειδὴν μέντοι τοῦτο γένηται, ἡγησόμεθα μὲν ... ἡμεῖς:*.....
  - *οἱ δ' ἄλλοι ἐνίκων καὶ κατεδίωξαν μέχρι τοῦ ὄμαλου:*.....
2. *εἰπὼν, παρήγγελλεν, ἔσται, ἐψεύσατο, ἀγόμενος, κατεδίωξαν:* Να μεταφέρετε τον ίδιο τύπο (αριθμό, πρόσωπο και ἐγκλίση) σε όλους τους χρόνους της ίδιας φωνής.
3. Να διαγράψετε το σκέλος που περιέχει λάθος στο γραμματικό προσδιορισμό των λέξεων που δίνονται:
  - *πρότερον:* είναι επίθετο / επίρρημα
  - *σφετέρων:* είναι κτητική αντωνυμία / προσωπική αντωνυμία
  - *ἐνταῦθα:* είναι χρονικό επίρρημα / τοπικό επίρρημα
  - *ἐπομένους:* είναι επίθετο / μετοχή
  - *ἔσται:* είναι ρήμα / επίρρημα
  - *ἐπεὶ:* είναι πρόθεση / σύνδεσμος

4. Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο σε όλους τους χρόνους της οριστικής στην ίδια φωνή:

Ενεστώς	Παρατατ.	Μέλλον	Αόριστος	Παρακείμ.	Υπερσυντ.
		ήγησόμεθα			
ἀποθνήσκει					
			ἔλαβον		

5. Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο σε όλες τις εγκλίσεις του αορίστου:

Αόριστος			
Οριστική	Υποτακτική	Ενκτική	Προστακτική
		πέσοι	
	γένηται		
ἔψεύσατο			
ἄνέλαβον			
ἄπέθανον			
κατεδίωξαν			

3. Συντακτικές ασκήσεις

- Να εντοπίσετε και να χαρακτηρίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου.
- Να συμπληρώσετε τις προτάσεις, ώστε να χαρακτηρίζεται πλήρως ο συντακτικός ρόλος των λέξεων ή φράσεων που δίνονται:
  - ταῦτα: εἶναι..... στο εἰπών
  - αὐτοῖς: εἶναι .....στο παρήγγελεν.
  - ἐπιτίθεσθαι: εἶναι ..... στο παρήγγελεν.
  - ὑπὸ μοίρας: εἶναι ..... προσδιορισμός του .....
  - ἐν τῇ διαβάσει: εἶναι ..... προσδιορισμός του .....
  - περὶ ἑβδομήκοντα: εἶναι ..... στο ἀπέθανον.
  - τῶν πολιτῶν: εἶναι γενική ..... από το οὐδενός.

3. Να εντάξετε στον πίνακα τις μετοχές ανάλογα με το είδος τους:

Μετοχές	Επιθετική	Κατηγορηματική	Επιρρηματική					
			χρον.	αιτ.	τελ.	υποθ.	εναντ.	τροπ.
μεταστραφείς								
έπομένοις								
ἀγόμενος								
ἐκπηδήσας								
ἐμπεσών								
προσιόντες								

4. Να επιλέξετε τη σωστή ανάλυση της μετοχής σε πρόταση:

εἰπών: α) ἐπειδὴν εἶπη
                       β) ἐπεὶ εἶπεν
                       γ) ὅτε ἔλεξεν

5. Σε ποια από τις μετοχικές φράσεις αντιστοιχεί καθεμιά από τις δευτερεύουσες προτάσεις που υπογραμμίζονται; Να κυκλώσετε τη σωστή.

α) ἐπειδὴν τοῦτο γένηται: τοῦτο γιγνόμενον
                                   ἠγησόμεθα μὲν ἡμεῖς   τοῦτο γενόμενον
     τούτου γιγνομένου
     τούτου γενομένου

β) ἐπεὶ ἀνέλαβον τὰ ὅπλα: ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα
                                   αὐτὸς μὲν ἀποθνήσκει   ἀναλαβὼν τὰ ὅπλα
     (τούτων) ἀναλαβόντων τὰ ὅπλα

4. Λεξιλογικές - Σημασιολογικές ασκήσεις

1. Να εντοπίσετε τις λέξεις του κειμένου που εντάσσονται στη στρατιωτική ορολογία.
2. Με ποιες λέξεις των §§ 18-19 έχουν ετυμολογική σχέση οι παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής; *τραύμα, ηγέτης, προσέλευση, διάλογος*

3. Να μεταφέρετε στη νέα ελληνική τις παρακάτω φράσεις:
- α) μεταστραφείς πρὸς τοὺς ἐναντίους.....
- β) καὶ οὐκ ἐψεύσατο.....
- γ) ἐμπεσὼν τοῖς πολεμίοις.....
- δ) κατεδίωξαν μέχρι τοῦ ὄμαλοῦ.....
- ε) τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδωσαν.....
4. Να γράψετε ένα παράγωγο ουσιαστικό στη ν.ε. για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις και να το χρησιμοποιήσετε σε σύντομες προτάσεις: μεταστραφείς, ἀνέλαβον, ἐναντίους, ἀπεδίδοσαν.
5. Να συνδέσετε τις λέξεις της στήλης Α με την απόδοσή τους στη νέα ελληνική στη στήλη Β, σύμφωνα με τη σημασία που έχουν στο κείμενο. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A

1. παραγγέλλω
2. σφέτεροι
3. ἠγοῦμαι
4. πρόσειμι
5. ἐπίπτω τινί
6. ὄμαλόν
7. σκυλεύω

B

- α) δικοί τους
- β) προπορεύομαι
- γ) πλησιάζω
- δ) απογυμνώνω το νεκρό
- ε) ορμώ σε κάποιον
- στ) προσάγω
- ζ) πεδιάδα
- η) συμβουλεύω

6. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις με παράγωγα ουσιαστικά του ρήματος λαμβάνω (απλού ή σύνθετου):
- α) Έκανε ..... χρημάτων από το πλησιέστερο κατάσταση της Εθνικής Τράπεζας.
- β) Έψαξα στο λεξικό για το ..... «σπονδή».
- γ) Τα παιδιά συχνά δεν έχουν ..... του χώρου.
- δ) Δεν είχε σε μεγάλη ..... τους ποιητές!
- ε) Δεν βρέθηκε τελικά ο ..... του γράμματος.
- στ) Με τη στάση του έδωσε ..... για συζητήσεις σε βάρος του.
- ζ) Μπήκε κρυφά, χωρίς να γίνει .....
- η) Η ..... του δραπέτη ήταν μια επίπονη επιχείρηση.

θ) Ο καθηγητής μας ζήτησε να γράψουμε την ..... του διηγήματος.

IV, §§ 20 - 22

1. Παραδείγματα ερμηνευτικών ερωτήσεων

A. Ερωτήσεις ανοικτού τύπου ή ελεύθερης ανάπτυξης

1. Ποια σημασία είχε η λεπτομέρεια ότι ο Κλεόκριτος ήταν «μύστης»;
2. α) Σε ποιους απευθύνεται ο Κλεόκριτος; Πώς τους προσφωνεί;
β) Τι τονίζεται μέσω αυτής της προσφώνησης;
3. Ποιο είδος αντωνυμιών απαντά πιο συχνά στο λόγο του Κλεοκρίτου και γιατί ο ίδιος προτάσσει το «*ἡμείς*» μετά τις ερωτήσεις στην § 20;
4. Ποιος είναι ο στόχος της ομιλίας του Κλεοκρίτου και ποιο το περιεχόμενό της;
5. Ποια είναι η στάση της παράταξης του κήρυκα απέναντι στην πατρίδα και ποια της αντίθετης παράταξης, σύμφωνα με το λόγο του;
6. Ποιους (ή τι) επικαλείται ο κήρυκας και για ποιο λόγο;
7. Ποιες ανόσιες πράξεις διέπραξαν οι τριάκοντα, κατά τον κήρυκα, και ποιες ήταν οι συνέπειες των πράξεών τους;
8. Ποιο είναι το νόημα της τελευταίας φράσης του λόγου του Κλεοκρίτου (*Ἄλλ' εὖ γε ... κατεδακρύσαμεν*);
9. Ποιοι δεσμοί μεταξύ των πολιτών, κατά την άποψη του κήρυκα, θα πρέπει να αποτρέψουν τους αντιπάλους από τις εχθρικές τους ενέργειες; Να τους καταγράψετε και να εκτιμήσετε την αξία τους για την ειρηνική συμβίωση των Αθηναίων.
10. Στην ενότητα αυτή παρατηρούμε ότι ο Ξενοφών δε σχολιάζει τη μάχη. Πού εστιάζει ο ιστορικός την προσοχή του;

B. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

1. Να γράψετε από ποια μέρη αποτελείται ο λόγος του κήρυκα και να αναφέρετε επιγραμματικά το περιεχόμενό τους.
2. Να δώσετε ένα τίτλο που να εκφράζει επιγραμματικά το βαθύτερο νόημα του λόγου του Κλεοκρίτου.

3. Με ποιες λέξεις ή λεκτικά μέσα αποδίδεται στο λόγο του κήρυκα η έννοια της συντροφικότητας;
4. Ποια ήταν τα κίνητρα των πράξεων των Τριάκοντα, κατά τον κήρυκα; Με ποια φράση αποδίδονται στην αρχαία ελληνική;
5. Ποια επίθετα χρησιμοποιεί ο κήρυκας για να χαρακτηρίσει τον μεταξύ τους πόλεμο;

2. Γραμματικές ερωτήσεις - ασκήσεις

1. ἄνδρες πολῖται τί ἡμᾶς ἐξελαύνετε; τί ἀποκτεῖναι βούλεσθε; ἡμεῖς γὰρ ὑμᾶς κακὸν μὲν οὐδὲν πώποτε ἐποιήσαμεν: Να γράψετε το παραπάνω χωρίο μεταφέροντας όλους τους κλιτούς τύπους στον ενικό αριθμό.
2. ἄμαρτάνοντες, ἀποθανόντων: Να γράψετε τις μετοχές όλων των χρόνων στην ίδια πτώση και αριθμό.
3. ἀπήγαγον: Να γράψετε το γ' ενικό πρόσωπο του ίδιου χρόνου σε όλες τις εγκλίσεις.
4. Να ενώσετε τους αριθμούς των λέξεων που δίνονται στη στήλη Α με τα γράμματα στη στήλη Β που αντιστοιχούν στο γραμματικό τους προσδιορισμό. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

Α	Β
1. ὄν	α) μετοχή αορίστου β'
2. ἀλλήλοις	β) χρονικό επίρρημα
3. ἀποθανόντων	γ) απαρέμφατο ενεστώτα
4. δεῖν	δ) αυτοπαθής αντωνυμία
5. ἔχθιστον	ε) αλληλοπαθής αντωνυμία
6. ἀποκτεῖναι	στ) μετοχή ενεστώτα
7. πώποτε	ζ) επίθετο υπερθετικού βαθμού
	η) απαρέμφατο αορίστου

5. Να διαγράψετε το σκέλος που περιέχει λάθος στο γραμματικό προσδιορισμό των λέξεων:

- *ἀποκτείναι*: είναι απαρέμφ. / ενκτ. αορίστου του ρ. *ἀποκτείνω*;
- *παύσασθε*: είναι οριστ. / προστ. αορίστου του ρ. *παύομαι*;
- *ἐξελαύνετε*: είναι οριστ. ενεστ. / παρατατ. του ρ. *ἐξελαύνω*;
- *οἷ*: είναι αναφορική αντωνυμία / άρθρο;
- *πλείους*: είναι επίθετο θετικού / συγκριτικού βαθμού;

6. Να συμπληρώσετε τους πίνακες.

I. Να γράψετε την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό:

	Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός	Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
Ον.				οἱ συγχορευταί οἱ ἄρχοντες
Γεν.	τῆς συγγενείας			τῶν θυσιῶν
Δοτ.				τοῖς μησίν
Αιτ.	τὸν πόλεμον τὸ ἄστυ τὴν πατρίδα			τοὺς ἀνθρώπους τὰ ἔτη
Κλητ.				πολίται

II. Να συμπληρώσετε τους βαθμούς των επιθέτων και επιρρημάτων:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
		σεμνοτάτων
		καλλίστων
		ἀνοσιωτάτοις
		αἴσχιστον
		ἔχθιστον
	πλείους	
μάλα		
ὀλίγου		

3. Συντακτικές ερωτήσεις - ασκήσεις

1. Να χαρακτηρίσετε το είδος του εμπρόθετου προσδιορισμού:

- *εἰς τὴν πατρίδα:* .....
- *κερδέων ἔνεκα:* .....
- *ἐν ὀκτῶ μηνσίν:* .....
- *ἐν εἰρήνῃ:* .....
- *ὑφ' ἡμῶν:* .....
- *διὰ τὸ προσακούειν:* .....

2. Να υπογραμμίσετε τη σωστή ανάλυση της μετοχής σε ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση:

- *κατασιωπησάμενος:* ἐπεὶ κατεσιωπήσατο
ἐπεὶ κατασιωπᾶται
εἰ καὶ κατεσιωπήσατο

3. Να συνδέσετε τους αριθμούς της στήλης Α με τα γράμματα της στήλης Β που αντιστοιχούν στο συντακτικό τους προσδιορισμό. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. ὁ κῆρυξ	α) ποιητικό αίτιο (<i>τῶν ἀποθανόντων</i>)
2. πολῖται	β) αντικείμενο στο <i>μετεσχίκαμεν</i>
3. ἔορτῶν	γ) κατηγορούμενο στο <i>ἡμεῖς</i>
4. συμφοιτηταί	δ) σύστοιχο αντικείμενο στο <i>κεκινδυνεύκαμεν</i>
5. ὑφ' ἡμῶν	ε) παράθεση στο <i>Κλεόκριτος</i>
6. πολλά	στ) γενική διαιρετική
	ζ) επιθετικός προσδιορισμός στο <i>ἄνδρες</i>

4. Να εντάξετε στον πίνακα τις μετοχές του κειμένου ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν. Στις επιρρηματικές να συμπληρώσετε το είδος (π.χ. χρονική, τροπική κτλ.):

Μετοχές	Επιθετική	Κατηγορηματική	Επιρρηματική
κατασιωπησάμενος			
αϊδούμενοι			
άμαρτάνοντες			
πολεμοῦντες			
ἔξόν			
ἀποθανόντων			

4. Λεξιλογικές - Σημασιολογικές ασκήσεις

- Να εντοπίσετε και να καταγράψετε από τις λέξεις ή φράσεις του κειμένου:
  - αυτές που αναφέρονται στους δεσμούς φιλίας ανάμεσα στους αρχαίους Αθηναίους.
  - αυτές που αναφέρονται στη θρησκευτική ζωή.
- Ποια είναι η σημασιολογική διαφορά ανάμεσα στον όρο *συγγένεια* και στον όρο *κηδεστία*; Να γράψετε τρεις λέξεις ετυμολογικά συγγενείς με τη λέξη *κηδεστία*.
- εὐφωνος*: Να γράψετε στα νέα ελληνικά πέντε επίθετα αλλάζοντας
  - το α' συνθετικό, όπως στο παράδειγμα: *εὐφωνος* → *υψίφωνος*,
  - το β' συνθετικό π.χ. *εὐφωνος* → *εύπορος*

IV, § 23

1. Παραδείγματα ερμηνευτικών ερωτήσεων

A. Ερωτήσεις ανοικτού τύπου ή ελεύθερης ανάπτυξης

- α) Με ποια συναισθήματα προσήλθαν οι ολιγαρχικοί την επομένη της μάχης στο συνέδριο;
β) Ποιες τάσεις εμφανίστηκαν ανάμεσά τους σχετικά με το τι θα έπρεπε να γίνει στη συνέχεια;
Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας και στα δύο ερωτήματα.
- Πιστεύετε ότι ο λόγος του κήρυκα συνετέλεσε στις αποφάσεις που πήραν οι ολιγαρχικοί; Να αιτιολογήσετε τη γνώμη σας.
- Γιατί οι ολιγαρχικοί αισθάνονταν *ταπεινοί και ξηρμοί*;
- Με ποιους συλλογισμούς κατέληξε στο να αφαιρέσει την εξουσία από τους Τριάκοντα η συγκεκριμένη μερίδα των ολιγαρχικών;

B. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

- Ποια ήταν η απόφαση των ολιγαρχικών στο συνέδριο μετά την ήττα στον Πειραιά;
- Ποιο πολιτειακό σχήμα διαδέχτηκε το καθεστώς των Τριάκοντα;
- Ποιοι από τους ολιγαρχικούς απέκλειαν κατηγορηματικά κάθε υποχώρηση απέναντι στους δημοκρατικούς;

Γ. Συνδυασμός ερωτήσεων κλειστού και ανοικτού τύπου

- Να σημειώσετε X επιβεβαιώνοντας ή απορρίπτοντας το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων:

	Σωστό	Λάθος
α) Ο Κλεόκριτος δεν έφερε κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα με την ομιλία του.	☐	☐
β) Οι αρχηγοί των ολιγαρχικών συνεδρίασαν με σύμπνοια για την εξέλιξη της κατάστασης.	☐	☐

- γ) Τις τελικές αποφάσεις πήραν όσοι από τους
ολιγαρχικούς βαρύνονταν με πολλά εγκλήματα.
- δ) Οι Τριάκοντα τελικά αντικαταστάθηκαν από μιας
άλλης μορφής ολιγαρχία.

2. Α. Να κρίνετε αν το περιεχόμενο των προτάσεων είναι σωστό ή
λανθασμένο σημειώνοντας Χ στο αντίστοιχο τετράγωνο:
ἔλεγον ὡς οὐ χρεῖη καθυφίεσθαι τοῖς ἐν Πειραιεῖ: Με τη φράση
αυτή οι ολιγαρχικοί εννοούσαν ότι:

	Σωστό	Λάθος
α) Εἶχαν ηττηθεῖ πλήρως ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους.	☐	☐
β) Επεδίωκαν τὴ συμφιλίωση με τοὺς δημοκρατικούς.	☐	☐
γ) Ἐπρεπε να εξακολουθήσουν να αποκρούουν τοὺς δημοκρατικούς.	☐	☐

Β. Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας σε μια σωστή πρόταση.

2. Γραμματικές ερωτήσεις - ασκήσεις

1. *ἔψηφίσαντο, εἶλοντο:* Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο σε όλες τις
εγκλίσεις του ίδιου χρόνου.
2. Να γράψετε τις πλάγιες πτώσεις ενικού και πληθυντικού (αν υπάρχει)
των ακολούθων ουσιαστικών: *Πειραιεῖ, πόλιν.*
3. Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο σε όλους τους χρόνους της οριστικής
στην ίδια φωνή:

Ενεστώς	Παρατατ.	Μέλλον	Αόριστος	Παρακείμεμ.	Υπερσυντ.
	ἔλεγον				
					ἔπεποιήκεσαν
					τεταγμένοι ἦσαν

4. Να γράψετε τα απαρέμφατα των άλλων χρόνων:

Ενεστώς	Μέλλον	Αόριστος	Παρακείμενος
			ἠδικηκέναι
πειθεσθαι			
ἀπολλύναι			
		ἔλῃσθαι	

3. Συντακτικές ασκήσεις

1. Να εντοπίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις της § 23 και να προσδιορίσετε:

- το είδος τους
- πώς εισάγονται (σύνδεσμος ή αντωνυμία)
- ποια είναι η συντακτική τους θέση.

2. Να γράψετε όλους τους εμπρόθετους προσδιορισμούς και να χαρακτηρίσετε το είδος τους.

3. Να συμπληρώσετε τον πίνακα, όπως στο παράδειγμα:

Απαρέμφατα	Είδος	Συντακτική θέση
καθυφίεσθαι	τελικό	υποκ. στο απροσ. ρ. <i>χρείη</i>
ἠδικηκέναι		
χρῆναι		
πειθεσθαι		
ἐπιτρέπειν		
ἀπολλύναι		
καταπαῦσαι		
ἔλῃσθαι		

4. Λεξιλογικές - Σημασιολογικές ασκήσεις

1. Να συσχετίσετε ετυμολογικά τις παρακάτω λέξεις με λέξεις του κειμένου:
ανάπαυλα, σύνταγμα, διαφορά, απόφαση, απώλεια, εμπιστευτικό.
2. Να γράψετε δύο παράγωγα και δύο σύνθετα από το ρήμα *πείθομαι* και να σχηματίσετε προτάσεις με καθένα από αυτά.
3. Να συμπληρώσετε τον πίνακα ακολουθώντας τα παραδείγματα²⁴:

<i>διά + φέρω</i>	<i>διαφέρω</i>	<i>διαφορά</i>
<i>είς + φέρω</i>		
<i>πρός + φέρω</i>		
<i>σύν + φέρω</i>		
<i>ἀνά + φέρω</i>		
<i>σύν + λογίζομαι</i>	<i>συλλογίζομαι</i>	<i>συλλογισμός</i>
<i>ἀνά + λογίζομαι</i>	<i>αναλογίζομαι</i>	
<i>παρά + λογίζομαι</i>		
<i>διά + λογίζομαι</i>		

---

²⁴ Το παράγωγο ουσιαστικό από το *αναλογίζομαι* σχηματίζεται με την κατάληξη -ία.